

FEDERATION CYNOLOGIQUE INTERNATIONALE (FCI) (AISBL)

Place Albert 1er, 13, B - 6530 Thuin (Belgia) puh.: ++32.71.59.12.38 – Fax : ++32.71.59.22.29, internet: www.fci.be

FCI:N PAIMENNUSTAIPUMUSTESTIN SÄÄNNÖT “FCI NHAT” PAIM-T

Suomenkielisen säännön ja ohjeen tummennetulla olevat tekstit ovat voimassa vain Suomessa järjestettävissä kokeissa. Kansainvälisissä kokeissa noudatetaan rasteroidulla tekstillä olevaa sääntöä.

1. tammikuuta 2019

Sisällys

1. JOHDANTO	3
2. YLEISET EHDOT	3
3. JÄRJESTÄMINEN	3
4. TESTIN KULKU	4
4.1. ENSIMMÄINEN OSA: SOSIAALISUUS	4
a) Sosiaalisuus ihmisiä kohtaan	4
b) Sosiaalisuus koiria kohtaan	4
c) Ääniherkkyys	4
d) Suhde ohjaajaan	5
Este 5	
Ohjaajan poissaolo	5
Luoksetulo	5
4.2. TOINEN OSA: PAIMENNUSTAIPUMUS.....	5
a) Lauman lähestyminen	5
b) Kontakti laumaan	5
c) Kiinnostus ja aloitekyky	6
5. ARVOSTELU	6

1. JOHDANTO

FCI:n paimennustaipumustesti (Natural Herding Aptitude Test, NHAT) PAIM-T on kansainvälinen testi, jonka tarkoituksena on selvittää kaikille paimenkoiraroduille yhteisiä pääominaisuuksia:

- kiinnostus laumaeläimiä kohtaan;
- halukkuus yhteistyöhön ohjaajan kanssa;
- päättäväisyys hallita lauman liikkeitä;
- luontainen pyrkimys tasapainopisteen hakemiseen ohjaaja vastapäätä lauman saamiseksi paremmin hallintaan.

Paimennusvaisto on yhdistelmä perinnöllisiä ominaisuuksia ja kykyjä, joiden ansiosta koira voidaan käyttää laumaeläinten hallitsemiseen. Se on kaavamaisista, pakonomaista ja edelleen merkityksellistä paimenkoirien käytöstä, joka ei ole koulutuksen tai kokemuksen tulosta.

Testin rajoitettujen olosuhteiden vuoksi koirat voivat ilmaista vain näitä perustavanlaatuisia piirteitä. On huomioitava, että koira kykenee suoriutumaan vaikeammista kokeista vain koulutuksen ja kokemuksen kautta. Niissä kaikista lahjakkaimmat koirat kykenevät tuomaan esiin luonnollisen vaistonsa korkeimman tason.

2. YLEISET EHDOT

FCI:n paimennustaipumustesti (NHAT) on avoin paimenkoiraroduille (listattu **FCI:n kansainvälisten paimennuskokeiden yleiset järjestämisohjeet (NHAT – HWT – IHT) -asiakirjan** liitteessä 1. Koiran on oltava rekisteröity FCI:n tunnustamaan rekisteriin tai liitännäisrekisteriin. **Koiran on oltava vähintään 6 kuukauden ikäinen voidakseen osallistua. Suomessa koiran on oltava vähintään 9 kuukauden ikäinen voidakseen osallistua.**

Koiralla saa olla panta. Kuristuspannat, sähköpannat ja piikkiannat ovat kiellettyjä. Koiralla ei saa olla kuonokoppaa testin aikana.

Parasta olisi, jos koira ei olisi erityisesti koulutettu laumaeläimiin. Toivottavaa kuitenkin on, että koiralle on opetettu hieman perustotelevaisuutta (seis ja luoksetulo kutsuttaessa).

Kaikkien FCI:n jäsenten ja sopimuskumppanien on tunnustettava FCI:n paimennustaipumustesti (NHAT) **PAIM-T**.

Testi voi olla käyttökelpoinen työkalu rotujärjestöille paimenkoirarotujen ominaisen käyttäytymismallin säilyttämisessä.

Tulokset on kirjattava koiran kilpailukirjaan tai muuhun vastaavaan asiakirjaan.

3. JÄRJESTÄMINEN

Testin voi järjestää yhdistys tai paimennusryhmä FCI:n jäsenenä tai sopimuskumppanina olevan kansallisen kenneljärjestönsä luvalla.

Vain pätevidyt, oman maansa FCI:n alaisen kansallisen kenneljärjestön tunnustamat paimennuskoetumarit saavat arvostella testissä.

Tuomarin on tarkkailtava koiran käyttäytymistä. Tuomari voi keskeyttää testin milloin tahansa.

Tuomarin vastuulla on tunnistaa koira tarkistamalla sen tatuointi tai mikrosiru ennen testin alkamista.

Koetoimikunnan vastuulla on järjestää sopiva testialue, lauma, häkki laumalle sekä tarpeelliset avustajat.

Testi voidaan järjestää lampailla ja karjalla.

Lauma tulisi valita siten, että kukin osallistuja työskentelee samankaltaisilla eläimillä. Kaikkien testissä käytettyjen eläinten tulisi mieluiten olla samasta laumasta ja samantyyppisiä. Niiden on oltava koiriin tottuneita ja hyvässä kunnossa. **Karitsojen tulisi olla riittävän vanhoja vieroitettaviksi. Koeryhmissä olevien uuhien karitsoiden tulee olla vieroitettuja eikä karitsoita saa olla mukana koeryhmässä.**

Koetoimikunnan tulisi varmistaa, että käytettävissä on riittävästi eläimiä, jotta yksittäinen eläinryhmä ei stressaantuisi eikä sitä käytetä useammin kuin on tarpeen.

Alueen, jolla eläimillä pidettävä testiosio pidetään, on oltava vähintään 75 metriä pitkä ja riittävän leveä, jotta häkin ja pellon reunojen väliin jää noin 10 metriä tilaa. Eläinten aitaus voi olla halkaisijaltaan noin 8–16 metriä, eli ympärysmitaltaan noin 25–50 metriä. Aitauksen koko riippuu eläinten lukumäärästä. Aidan on oltava tarkoitukseensa soveltuva siten, että se pitää eläinlauman sisäpuolella ja koirat ulkopuolella. Naudalla pidettävään testiin varataan yksi tai kaksi härkätaistelutyypistä turva-aluetta.

Kussakin testissä käytetään vähintään 10 lammasta tai vähintään 5 nautaa. Eläimiä tulisi kierrättää usein, 3 tai 4 testatun koiran välein.

Testattavien koirien lukumäärä ei saisi ylittää 30 koiraa päivää ja tuomaria kohden.

4. TESTIN KULKU

Paimennustaipumustestissä arvostellaan koiran toimivuutta paimenkoirana. Testi jakautuu kahteen osaan. Ensimmäisessä osassa tarkoitetaan varmistaa koiran perussosiaalisuus ja toisessa osassa testataan koiran paimennustaipumuksia.

4.1. ENSIMMÄINEN OSA: SOSIAALISUUS

a) Sosiaalisuus ihmisiä kohtaan

Tuomari hakee kontaktia koiraan varmistuakseen sen sosiaalisuudesta ja itsehillinnästä. Tuomarilla oli jo tilaisuus testata koiran sosiaalisuutta tarkistaessaan sen tatuointia tai mikrosirua. Ohjaaja kävelee koira hihnassa ihmisjoukon läpi.

Ihmisiin kohdistuvaa aggressiivisuutta tai pelkoa ei hyväksytä. Luonnollinen, valpas, paimenkoiraroduille tyypillinen reaktio sen sijaan hyväksytään.

b) Sosiaalisuus koiria kohtaan

Ohjaaja kävelee kytketyn koiransa kanssa ihmisjoukon läpi, jossa on kytkettyjä koiria. Ryhmässä olevien koirien on käyttäytyttävä rauhallisesti. Koiran on myös tässä tilanteessa käyttäytyttävä normaalisti ja neutraalisti muita koiria kohtaan.

c) Ääniherkkyys

Tässä testiosiossa tuomari tai avustaja aiheuttaa kovan, äkillisen äänen. Koiran tulisi reagoida pelottomasti; luonnollinen, valpas reaktio hyväksytään. Ääni voidaan aiheuttaa esimerkiksi rapisevalla muovipussilla tai vastaavalla. Aseen laukausta ei sallita.

d) Suhde ohjaajaan

Tuomari arvostaa koiran luottamusta ohjaajaansa epätavallisissa tilanteissa. Luottamusta ohjaajaan ei arvostella tottelevaisuustehtävänä. Kyseessä on tärkeä, koiran luonnollisen, avoimen käyttäytymisen testaus.

Koira kunnioittaa ohjaajansa (tämän asemaa ja käskyjä) ja tekee yhteistyötä tämän kanssa. Koiralta odotetaan hyvää suhdetta ohjaajaansa, mikä osoitetaan lyhyellä radalla koiran ollessa irti.

Este

Koira ohjataan esteen, esim. matalan aidan tai rampin yli.

Ohjaajan poissaolo

Avustaja tai tuomari pitää koiraa hihnassa, kun ohjaaja kävelee pois päin noin 15 metriä tai kauemmas ja pysähtyy tuomarin merkistä. Koira ei saa osoittaa stressiä tai paniikkia.

Luoksetulo

Tuomarin merkistä ohjaaja kutsuu koiran luoksensa avustajan päästäessä sen irti hihnasta.

4.2. TOINEN OSA: PAIMENNUSTAIPUMUS

Tuomari antaa yleisesti koiralle riittävästi mahdollisuuksia ja aikaa osoittaa taipumuksiaan.

Tuomari voi neuvoa ohjaajaa rohkaisemaan koira tai saattamaan sitä testin aikana. Ohjaaja saa rohkaista koiraansa kehuilla, mutta ei syöttämällä sitä tai leikkimällä sen kanssa.

a) Lauman lähestyminen

Matkalla testin lähtöpisteeseen ohjaaja kävelee kytketyn koiran kanssa häkin ympärillä. Lauma on häkissä. Ohjaaja varmistaa, että koira huomaa eläimet ja rohkaisee sitä kiinnostumaan niistä. Sitten ohjaaja kävelee kytketyn koiran kanssa testin lähtöpisteeseen.

Lähtöpiste sijaitsee noin 50 metrin etäisyydellä häkistä, jota kohti ohjaaja lähtee hitaasti kävelemään kytketyn koiran kanssa tuomarin merkistä. Ohjaaja päästää koiran irti käveltyään noin 10 metriä. Tässä kohtaa voidaan käyttää käskyä koiran irrottamiseen.

Koiran osoittamaa kiinnostusta eläimiä kohtaan arvioidaan siitä hetkestä, kun ohjaaja ryhtyy kävelemään. Ohjaaja kävelee tuomarin merkistä suoraan häkille antamatta lainkaan merkkejä tai käskyjä koiralle. On erittäin toivottavaa, että koira osoittaa kiinnostusta jo etäisyyden päästä.

Tuomari voi pyytää ohjaajaa kävelemään häkin ympäri, kääntymään tai pysähtymään. Koirat, jotka vaistomaisesti lähtevät kiertämään ja etsimään tasapainopistettä ohjaajaa vastapäätä osoittavat hyvin vahvasti oikeanlaista paimenkoiran taipumusta. Herättääkseen koiran kiinnostuksen tuomari voi pyytää ohjaajaa menemään häkin sisälle liikuttamaan lampaista ilman koira.

b) Kontakti laumaan

Tuomari voi pyytää ohjaajaa menemään häkin sisälle kytketyn koiran kanssa. Jos koira osoittaa oikeanlaista asennetta, voi koiran tuomarin päätöksellä päästää irti hihnasta.

Testi keskeytetään, jos koira osoittaa aggressiivisuutta tai pelkoa. Jos koira osoittaa pelkoa, ohjaajalla on oikeus rauhoitella koiraansa ennen häkistä lähtemistä.

c) Kiinnostus ja aloitekyky

Koiran tulisi testin aikana olla eläimistä kiinnostunut vähintään kahden minuutin ajan.

Koiran aloitekyvyn selvittämisessä koiran pyrkimys kontrolloida lauman liikkeitä ohjaajan käskemättä on toivottavaa.

5. ARVOSTELU

Koiran luonnollinen sosiaalisuus ja paimennustaipumus arvostellaan erikseen.

a) Sosiaalisuuden testaaminen

Tuomari tekee lyhyitä muistiinpanoja koiran käyttäytymisestä ja antaa koiralle arvosanan Läpäisty (L) tai Ei läpäisty (EL) tai Hylätty (HYL), mikäli koira on aggressiivinen.

Koira ei saa osallistua testin toiseen osioon, mikäli se ei läpäise sosiaalisuusosiota.

b) Tuomari voi arvostella paimennustaipumuksen seuraavasti:

Erinomainen (ERI)

Hyvä (H)

Puutteellinen (P)

Hylätty (HYL) – vain, jos koira osoittaa vakavaa aggressiivisuutta lampaita kohtaan.

Hylätyt koirat saavat osallistua testiin uudestaan aikaisintaan vuoden kuluttua.

Jos koira saa testin toisesta osiosta arvosanan Puutteellinen, voi se osallistua testiin uudelleen toisena ajankohtana.

LIITE 1: LISTA PAIMENKOIRARODUISTA, JOTKA VOIVAT OSALLISTUA FCI:N PAIMENNUSTAPAHTUMIIN JA SAAVAT VASTAANOTTAA CACITRIN TAI VARA-CACITRIN (ks. FCI:n paimennuskokeiden yleiset järjestämisohteet (NHAT – HWT – IHT)).

LIITE 2: SUOSITELTU KOEPÖYTÄKIRJA "NHAT" PAIM-T

FCI:n paimennustaipumustestin säännöt (FCI NHAT) hyväksyttiin FCI:n hallituksen kokouksessa Zagrebissa marraskuussa 2015.

Suosittelun koepöytäkirja NHAT hyväksyttiin FCI:n hallituksen kokouksessa Kiovassa elokuussa 2017.

LIITE 2: SUOSITELTU KOEPÖYTÄKIRJA "FCI NHAT"

	PISTEKORTTI NHAT PAIM-T	Luettelonumero
		Lähtönumero

Tapahtuma	Paikka	Päivämäärä
Koiran nimi		Syntymäaika
Rekisterinumero	Sirunumero	Sukupuoli
Omistaja	Rotu	
Ohjaaja		Nro

Tehtävät	Huomioita			Aika
Sosiaalisuus ihmisiä kohtaan	Sosiaalisuus			
Sosiaalisuus koiria kohtaan				
Ääniherkkyys				
Suhde ohjaajaan				
Este				
Ohjaajan poissaolo				
Luoksetulo				
Arvostelu	Läpäisty	Ei läpäisty	Hylätty	
Lauman lähestyminen	Paimennustaipumusosio			
Kontakti laumaan				
Kiinnostus ja aloitekyky				
Arvostelu	Erinomainen	Hyvä	Puutteellinen	Hylätty
Tuomarinro, nimi, allekirjoitus	Nimenselvennys			